

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-214

2.3.2026

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Skadeomfanget etter et lynnedslag – nødvendig å skifte ut både dimmer og lysspotter?

Det oppstod en skade på sikredes lysanlegg som følge av et lynnedslag høsten 2024. Foretaket bekreftet dekning, men det oppstod uenighet mellom partene om hvilke elektroniske komponenter som måtte skiftes ut som følge av skaden, og hva som måtte anses som en oppgradering av anlegget. Foretaket engasjerte en takstmann som mente at kun dimmer var blitt berørt av lynnedslaget og måtte skiftes ut. Foretaket la derfor til grunn bytte av dimmer til en kostnad for kr 18 000 i sitt erstatningsoppgjør. Sikrede krevde erstatning for utskifting av 17 lysspotter i tillegg, og hans ytterligere krav lød på kr 106 396. Videre fremla sikrede en uttalelse fra elektrikerens som hadde utført arbeidet, hvor det fremgikk at også spottene var blitt skadet «i dette skadeforløpet». Elektrikeren forklarte videre at den typen dimmer og halogenspotter som sikrede hadde fra før, var gått ut av produksjon og derfor ikke lenger fantes på markedet. Ifølge elektrikerens var den billigste løsningen dermed å skifte ut lysanlegget med LED-belysning, siden sikrede hadde en LED-dimmer fra før. Elektrikeren forklarte at denne dimmeren hadde tilstrekkelig ledige kanaler til å koble på de nye lysspottene. Foretaket fant det ikke tilstrekkelig dokumentert at det var nødvendig å skifte ut lysspottene og viste til at takstmannen mente at det var mulig å bytte kun dimmer for et funksjonelt lysanlegg. Etter foretakets syn, hadde ikke sikrede dokumentert tilstrekkelig at merkostnadene med nye lysspotter var en nødvendig følge av en dekningsmessig skadeårsak, og heller ikke at det var påkrevd å utføre utskifting av flere komponenter enn det som takstmannen har lagt til grunn. Nemnda kom, basert på elektrikerens uttalelse, til at sikrede hadde krav på å få skiftet ut lysspottene for å sikre at anlegget fungerte på samme måte som tidligere, og at det derfor ikke dreide seg om en oppgradering av lysanlegget.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om ytterligere erstatning på elektroniske komponenter etter lynnedslag.

Sikredes bolig er omfattet av en bygningsforsikring med følgende vilkår:

OMFATTER

4.2 Brann

(...)

Skade ved direkte lynnedslag. Med direkte lynnedslag menes at tingen direkte er truffet av lynet og er tydelig merket av lynnedslaget.

Elektrisk fenomen. Med elektrisk fenomen menes for eksempel kortslutning, lysbue, overslag og overspenning - også som følge av lyn og tordenvær.

Vilkårene har følgende bestemmelser om erstatningsoppgjøret:

7.1.2 Alternative oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved kontantoppgjør reparasjon gjenoppføring/gjenanskaffelse,

eller

at selskapet skaffer tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - ting.

Ved kontantoppgjør erstattes arbeidspenger med de timepriser selskapet kan få hos sine avtalepartnere. Dersom det ikke kan dokumenteres med faktura at arbeidspenger er betalt, erstattes disse med 75% av timetakst eks. mva. i henhold til selskapets kalkyle.

(...)

7.2.2 Skaden

Skaden fastsettes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppføring til samme - eller i det alt vesentlige samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff.

Sikredes bolig ble høsten 2022 utsatt for lynnedslag om førte til skade på flere elektroniske komponenter, herunder lysanlegg. Skaden ble meldt til foretaket, som engasjerte en takstmann for å avdekke skadeårsaken. Takstmannen bekreftet at skadene skyldtes lynnedslag og uttalte følgende om skadeomfanget:

Skadene som er oppstått er på flere elektriske apparater og dimmere til lys etc. i boligen.

Ved besiktigelsen kan det ikke registreres svidde komponenter på det som kunne registreres visuelt. Dette tyder at en evt. overspenning har ikke vært stor, ut fra det, samt at det heller ikke er registrert at overspenningsbryter eller andre sikringer har slått ut.

(...)

Berørt i skadesaken er:

(...)

Styringsenhet/dimmer for lys (spotter) på soverom i 1. etasje (koblet til SmartHus system), virker ikke. (Vår utheving)

Sikrede fikk utbetalt kr 89 496 i erstatning iht. taksten, samt kr 7 637 for refusjon av mva. Erstatningen ble beregnet med fratrekk for aldersreduksjon.

Etter at elektrikerarbeidet var ferdig, tok sikrede kontakt med foretaket i oktober 2024 og fremsatte krav om ytterligere erstatning. Han fremla en rekke fakturaer fra elektrikeren på arbeidet som var blitt utført. Fakturaene viste bl.a. at var det blitt skiftet ut 17 lysspotter (downlights), lagt 42 meter med nye strømledninger, samt 32 meter med downlight-kabler. Sikredes ytterligere erstatningskrav lød på kr 106 396.

Foretaket avsto sikredes krav om ytterligere erstatning. Avslaget ble begrunnet med at sikrede ikke hadde dokumentert at utskifting av lysspottene var nødvendig som følge av skaden. Foretaket anførte at det var tilstrekkelig å reparere styringsenheten (dimmeren) som var blitt skadet, for å oppnå et funksjonelt lysanlegg tilsvarende det sikrede hadde før skaden inntraff. I avslagsbrevet informerte foretaket om at forsikringen ikke omfattet oppgraderinger og forbedringer og viste til at takstmannen hadde lagt til grunn bytte av dimmere til kr 18 000.

Sikrede bestred foretakets vurdering og anførte at utbedringene som var gjort var helt nødvendige for å sette lysanlegget tilbake til samme stand som før skaden. Sikrede fremla følgende uttalelser fra elektrikeren som hadde utført arbeidene:

Etter feil på el.anlegget som oppstod 06.10.22 kan vi bekrefte at vi har utført retting på skadet produkter. Vi har utført dette på rimeligast løsning med det tilgjengelig utstyr som er på markedet.

Det har ikke vært mulig å skaffe tilsvarende belysning som var skadet og deffekt. Dette er gått ut av produksjon og eneste løsning for å tilfredsstille kravene i FEL §16 var å bruke LED belysning. Siden du som

eier har montert Dali lysstyring på andre deler av huset, valgte vi å bruke belysning som er kompatibelt med dette systemet. Dette har ført til ein besparelse sidan det ikke da var behov for å erstatte den deffekte lysstyringen.

Valgt løsning er ikke å se på som ei oppgradering men som ein opprettholding av funksjon.

Og:

Etter rask feilsøking vart det funnet feil både på dimmer og spotter i soverom 1 og kino u.etg. Dei 10 stk spottane i kino og 7 stk. spottane på soverom var av typen 50W halogen. Etter flere forespørsler og runder med våre grossister fekk vi bekrefte at desse er gått ut av produksjon og var ikkje mulig å skaffe lenger. Forutsetninga for rettinga av skaden vart endra og alternativet vi satt igjen med var då å skifte spottane til LED. Sidan huseigartidligere hadde investert i nye KNX - Dali dimmararvalgte vi å montere spottar som var kompatible med denne styringa. Sidan vi tok dette valget slapp vi å skaffe nye dimmarar.

Foretaket gjennomgikk dokumentasjonen og svarte følgende:

Valg om utskifting av halogenspot til LED har også utløst behovet for oppgradering/utskifting av kabel, samt dimmere mm. Her er det foretatt et valg om oppgradering av el-anlegg i stedet for å benytte muligheten til reparasjon av skadde komponenter.

Videre viste foretaket til følgende kommentar fra takstmannen:

Det som konkret var berørt var 2 styreenheter som jeg fikk priset til ca. kr. 6000 pr. stk, estimert timekostnad for programmering og elektriker som da totalt ville beløpe seg til kr. 18 000,- eks. mva. slik det fremgår i takstrapporten. Så jeg mener fortsatt at posten på kr. 18 000,- er korrekt.

Saken ble klaget inn for Finansklagenemnda den 26.8.25. Sikrede fremla følgende uttalelse fra elektriker:

Under arbeidet dukket det opp flere komponenter som var deffekte. Desse er relatert til samme overspenning og seinskade etter feilen.

WC: Bevegelsefølar for lys vardeffekt.

Kino: Led stripe m/farge vardeffekt.

På grunn av råvaresituasjonen og leveringsproblematikk på produkta vart rettinga av dette veldig forsinka. Slik er kostnadsfordelingen etterfaktura XXX:

1. Utskifting av downlight soverom og kino: kr. 29106,- eks.mva
2. Skifte av bevegelsefølar WC: kr. 2108,- eks.mva
3. Utskifting av Led stripe m/styring: kr. 23540,- eks.mva

Foretaket fastholdt sin tidligere vurdering og sendte inn følgende kommentar:

Vi kan ikke se at det er fremlagt dokumentasjon som bekrefter at det har blitt foretatt reparasjon av styringsenhet/dimmer for lys (spotter) på soverom i 1 etg, i henhold til takst.

Har ikke denne reparasjonen blitt utført vil nødvendigvis en kontroll medføre feil både på dimmer og spotter.

Sikrede fremla en ytterligere uttalelse fra elektrikeren den 10.12.25:

Jeg vil gjerne oppklare noe jeg tror kanskje er uklart utfra spørsmålene deres. Jeg vil understreke at her har ikke blitt kjøpt/erstattet noen dimmer, verken i Kino eller på Soverom. Dimmerne som ble skadet, er ikke erstattet. Dimmeren (Dalidimmer til LED) som omtales, var i systemet fra tidligere. I dette skadeforløpet ble både dimmer og spotter på soverom og kino skadet, som det går frem i tidligere innsendte rapport fra meg. Jeg forsøkte finne samme type dimmere uten hell da disse er utgått på markedet. Det samme gjelder halogenspottene. Derfor må normalt løsningen bli ny både dimmer og nye spotter. Da her FRA TIDLIGERE er en Dalidimmer (LED dimmer med 68 separate kanaler for spotter) med tilstrekkelig ledige kanaler, er det kostnadsbesparende for hele skaden at vi kobler de nye spottene på soverom og kino, til denne eksisterende Dalidimmeren. Både dimmer, installasjon og en del programmering spart.

I hovedsak er her ingen oppgraderinger som er gjennomført, kun gjenoppretting av funksjonaliteten som var rett før lynskaden.

Sikrede krever ytterligere erstatning for nødvendige arbeider for å rette skader etter overspenning i boligen. Dette kan ikke anses som oppgraderinger. Sikrede har fremlagt en skriftlig bekreftelse fra elektriker på at utskifting av lysspottene nettopp var «ein opprettholding av funksjon», og ikke en oppgradering. Det følger videre av elektrikerens uttalelse at arbeidet skyldtes at det skadede anlegget var gått ut av produksjon, og eneste løsning for å tilfredsstille kravene i FEL § 16 nettopp var denne utskiftningen. Det var med andre ord en helt nødvendig utbedring, og kan ikke anses som en oppgradering. Dersom kostnaden ikke dekkes, vil dette være i strid med vilkårene om at sikrede skal få dekket kostnadene til reparasjon til vesentlig samme stand som forut for skaden. Sikrede skal ikke måtte bære ansvaret for at anlegget må skiftes ut i større grad enn takstrapporten tok høyde for, når dette var arbeid som måtte gjøres for å få lyanlegget i «vesentlig samme stand som umiddelbart før skaden inntraff». Takstrapporten må kun ses som et estimat, og fullstendig kostnad på utbedringen blir ikke nødvendigvis klarlagt før etter at arbeidene er utført.

Forsikringsforetaket avviser ytterligere ansvar. Slik saken fremstår, har sikredes valg ved å investere i ny KNX-Dali dimmer ført til at han måtte skifte ut 17 lysspotter som ikke var skadet som følge av lynnedslaget, herunder legge 42 meter med nye strømledninger, 32 meter med downlight-kabel. Ifølge takstmannens opplysninger, var det kun styringsenheten (dimmer) som ble skadet i forbindelse med den dekningsmessige hendelsen. Takstmannen har derfor lagt til grunn kun bytte av dimmer til en kostnad for kr 18 000 (ekskl. mva.) i sin rapport. Sikrede har anført at det var behov for å skifte ut lysspottene fordi det ikke lenger var mulig å få tak i dimmer som var egnet til halogenbelysning, som han hadde fra før skaden inntraff. Takstmannen har imidlertid lagt til grunn at det var mulig å bytte kun dimmere/styringsenheter for et funksjonelt anlegg. Det er ikke fremlagt dokumentasjon for at merkostnadene var en nødvendig følge av en dekningsmessig skadeårsak, og heller ikke at det var påkrevd å utføre utskifting av flere komponenter enn det som takstmannen har lagt til grunn.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for ny dimmer og spotter etter lynnedslag.

Nemnda slutter seg her til sekretariatets vurdering:

Partene er enige om at sikredes forsikring dekker skade som følge av lynnedslag. Og det er dokumentert at elektroniske komponenter i sikredes bolig har blitt skadet. Uenigheten dreier seg om hvor langt foretakets ansvar rekker innenfor rammen av forsikringsdekningen.

Formuleringen 'vesentlig samme stand' innebærer at sikrede ikke har krav på oppgraderinger eller forbedringer i forhold til bygningens/rommets tilstand umiddelbart før skaden inntraff. I langvarig nemndspraksis har man lagt til grunn at formuleringen 'vesentlig samme stand' betyr at tilbakeføringen må skje slik at den skadde bygningsdelen/komponenten får tilnærmet samme kvalitet, funksjonsevne og egenskaper som umiddelbart forut for skadetidspunktet, se bl.a. nemndsavgjørelser 2017-357 og 2024-1156.

I foreliggende sak har foretaket lagt til grunn at kun styringsenheten (dimmer) for lys ble skadet i forbindelse med lynnedslag, og at sikrede kunne reparere eller skifte ut kun denne enheten. Sikrede har imidlertid fremlagt en uttalelse fra elektriker som utførte utbedringen, som hevder at;

I dette skadeforløpet ble både dimmer og spotter på soverom og kino skadet.

Videre uttaler elektriker at;

Vi har utført dette på rimeligast løsning med det tilgjengelig utstyr som er på markedet

og;

Valgt løsning er ikke å se på som ei oppgradering men som ein opprettholding av funksjon.

Slik sekretariatet forstår elektrikerens uttalelser, var både hallogenspotter og tilhørende dimmer blitt skadet som følge av lynnedslaget, slik at begge deler måtte skiftes ut. Elektrikerens omtaler skadene på noen av

komponentene som 'seinskader' som følge av 'overspenning'

Foretaket anfører i ettertid at reparasjon av dimmeren ikke var forsøkt, og at dette ifølge takstrapporten var mulig. Foretaket anfører også at det ikke er dokumentert skade på anlegget utover dimmeren.

Nemnda forstår foretaket slik at det her baserer seg på den opprinnelige takstrapporten som ble utferdiget ved besiktigelsen, altså før reparasjon var igangsatt. Elektrikeren som har uttalt seg var han som utførte selve reparasjonen, og nemnda forstår det slik at han underveis i reparasjonen oppdaget at det i tillegg var skader på halogenspottene. De siste uttalelsene fra elektriker tilsier også at det ikke var mulig å fremskaffe samme dimmer eller halogenspotter, og at man derfor måtte skifte ut spottene. Disse nye opplysningene fra elektriker er slik nemnda forstår det ikke forelagt foretakets takstmann. Nemnda ser ingen grunn til å ikke stole på opplysningene fra elektrikeren. Basert på dette mener nemnda det er tilstrekkelig sannsynliggjort at utført arbeid var nødvendig for å sikre at anlegget fungerte på samme måte som tidligere, og at det derfor ikke dreide seg om en oppgradering.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).